

KONCEPCJA FUNKCJONOWANIA
WOJEWÓDZKIEJ BIBLIOTEKI PUBLICZNEJ I
CENTRUM ANIMACJI KULTURY
NA LATA 2021 – 2026

MAŁGORZATA GRUPIŃSKA-BIS

Poznań 2021

Przystępując do tworzenia poniższej koncepcji funkcjonowania Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej i Centrum Animacji Kultury, spoglądam na zastaną sytuację z zewnątrz opierając się przede wszystkim na swoim doświadczeniu jako obserwatorka i uczestniczka życia kulturalnego Miasta, również jako wieloletnia pracowniczka a następnie dyrektorka jednej z miejskich instytucji kultury Miasta Poznania. Obejmować ona będzie przede wszystkim próbę analizy zastanej sytuacji, sformułowania misji, wizji i celów strategicznych dla Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej i Centrum Animacji Kultury oraz ramowy program działalności instytucji i współpracy z innymi podmiotami ze sfery publicznej i niepublicznej. Opis optymalizacji pracy i zatrudnienia jak również plan gospodarowania środkami finansowymi, czy pozyskiwania środków ze źródeł zewnętrznych stanowiąc będą natomiast punkt odniesienia do rozważań nad możliwościami rozwoju instytucji, ponieważ winny być poprzedzone dogłębną analizą sytuacji, przy użyciu konkretnych narzędzi, z udziałem i za wiedzą pracowników / fachowców zatrudnionych w WBPiCAK. Chciałabym zapewnić, że będę czynić starania o pozyskiwanie dodatkowych funduszy z dostępnej, bogatej oferty proponowanych np. przez Ministerstwo Kultury programów grantowych, skierowanych do bibliotek. By móc realizować ciekawe inicjatywy, kontynuować i wzmacniać ofertę instytucji, będę również zabiegać o partnerów i sponsorów dla realizowanych przez nią projektów.

Przygotowana przeze mnie koncepcja ma pokazać kierunek rozwoju placówki, który umożliwi realizację statutowych zadań postawionych przed instytucją. Zakłada ona z jednej strony kontynuację istniejącej już, sprawdzonej oferty wypracowanej przez Zespół, podtrzymanie i rozwój mocnych stron instytucji, a z drugiej strony propozycję wprowadzenia nowych elementów czy modyfikacji proponowanej oferty oraz zaakcentowania obecności biblioteki w powszechnej świadomości odbiorców. Realizacja celów strategicznych będzie przebiegać w sposób zgodny z trendami panującymi w środowisku bibliotek, w oparciu o zdiagnozowane potrzeby jej użytkowników i pracujących w niej ludzi oraz podlegać będzie monitoringowi i ewaluacji.

Nieustająco zmieniająca się wokół nas rzeczywistość, a szczególnie ostatni rok naznaczony pandemią koronawirusa, nakazuje nam być w stałej gotowości na zmiany, wymusza konieczność podejmowania decyzji o poszukiwaniu i wprowadzaniu nowych rozwiązań, tym samym każe nam porzucić raz obrane kierunki działania. Umiejętność słuchania, otwartość na nowe kompetencje oraz sprawne zarządzanie ryzykiem, posłużą osiągnięciu pożądanego efektów i pomogą jak najlepiej wywiązywać się z roli instytucji publicznej, jaką jest biblioteka.

Ubiegając się o stanowisko Dyrektora Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej i Centrum Animacji Kultury w Poznaniu, chcę wraz z Zespołem pracować nad nowymi rozwiązaniami, dającymi szansę na utrzymanie wysokich standardów działalności bibliotecznej. Wykorzystując moment nowego otwarcia, związanego z oddaniem do użytku zmodernizowanej siedziby, mam nadzieję na wypracowanie wspólnymi siłami, wizerunku nowoczesnej, otwartej, przyjaznej, prężnie działającej instytucji, w której pracują kompetentni i chętnie dzielący się swoją pasją i wiedzą ludzie.

ANALIZA I MOCNE STRONY WBPiCAK

Wojewódzka Biblioteka Publiczna i Centrum Animacji Kultury, dzięki zaangażowaniu całego Zespołu pod kierownictwem dotychczasowych dyrektorów jest instytucją szanowaną i stabilną. Od ponad 70 lat realizuje zadania statutowe w obszarze gromadzenia, opracowania, digitalizacji i udostępniania zbiorów bibliotecznych, ze szczególnym

uwzględnieniem materiałów dotyczących własnego regionu. W księgozbiorach biblioteki znajdują się książki o charakterze naukowym i popularnonaukowym z zakresu nauk humanistyczno-społecznych, prawa, ekonomii, marketingu, informatyki, informacji naukowej i bibliotekoznawstwa. Czytelnicy mają również do dyspozycji szeroki wybór tytułów z literatury pięknej czy beletrystyki, audiobooki, komiksy oraz literaturę dla dzieci i młodzieży. Biblioteka gromadzi publikacje dotyczące Wielkopolski, w tym dokumenty życia społecznego, organizuje obieg wypożyczeń międzybibliotecznych dla bibliotek jak i indywidualnych czytelników. W zakresie innych zadań wynikających z ustawy o bibliotekach (art. 20 ustawy), oprócz wymienionych powyżej znajdują się: pełnienie funkcji ośrodka informacji biblioteczno-bibliograficznej, udzielanie bibliotekom pomocy instrukcyjno-metodycznej i szkoleniowej, doradztwo, badanie stanu i stopnia zaspokajania potrzeb użytkowników, analizowanie stanu, organizacji i rozmieszczenia bibliotek w regionie.

Jednym z kluczowych działów instytucji jest *Dział Gromadzenia, Opracowywania i Udostępniania zbiorów*, który powinien być przedmiotem ustawicznej troski kadry zarządzającej, w kierunku zapewniania wystarczających środków na rozwijanie zgodnie z potrzebami użytkowników kolekcji zbiorów bibliotecznych, dostarczania narzędzi do pracy, m.in. przy digitalizacji zbiorów własnych i bibliotek publicznych w regionie, do pracy z e-bookami i nowymi technologiami oraz ustawicznego motywowania do działań na rzecz poszerzania kanałów informacyjnych o aktualnie posiadanych zbiorach oraz o świadczonych przez bibliotekę usługach.

Podobnie *Dział Informacji Bibliotecznej i Regionalnej*, który współpracuje z innymi bibliotekami w zakresie opracowań bibliograficznych, świadczy na ich rzecz pomoc w tym zakresie, czuwa nad kompletnością gromadzonych czasopism, gromadzi, opracowuje i udostępnia zbiory regionalne. W ramach tego działu funkcjonuje *Pracownia Krajoznawcza*, której zbiorami są przede wszystkim książki, mapy i przewodniki a przedmiotem działania m.in. praca związana z udzielaniem informacji z zakresu opracowywania tras turystycznych, współpraca z przewodnikami czy pilotami grup oraz szeroko rozumiana popularyzacja wiedzy o regionie. Pracownia prowadzi poświęcony Wielkopolsce portal *Region Wielkopolska*, który ciekawie prezentuje opisy obiektów i dziejów miast, proponuje trasy wycieczek pieszych, wodnych czy rowerowych. Na stronie promowana jest też niezwykle atrakcyjna forma turystyki aktywnej w postaci Questów. Według autorów *Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku*, dla wielu Wielkopolan niezwykle ważne jest poszanowanie tradycji i kultywowanie najlepszych wartości poprzednich pokoleń. Wiele obiektów na terenie Wielkopolski zostało uznanych za najciekawsze obiekty krajoznawcze według Kanonu Krajoznawczego Polski. Praca na rzecz wzmocnienia upowszechniania wiedzy na temat naszego regionu, poszerzanie współpracy z muzeami i domami kultury w województwie oraz pogłębienie relacji z przewodnikami i organizatorami wycieczek, mogłaby przyczynić się do zwiększenia świadomości posiadanych zasobów kulturowych w regionie.

Dział Instrukcyjno-Metodyczny oferuje pełen wachlarz szkoleń i konferencji dla bibliotek oraz ośrodków kultury, muzeów regionalnych czy instruktorów amatorskiego ruchu artystycznego. Szkolenia prowadzone są przez pracowników WBPiCAK, jak również instytucje zewnętrzne. Jego zadaniem jest również poradnictwo w zakresie działalności bibliotecznej. Dział sprawuje nadzór merytoryczny nad działalnością sieci bibliotek w regionie, działa w kierunku rozwoju czytelnictwa i zaspokajania potrzeb oświatowych oraz kulturalnych Wielkopolan. Dydaktyka biblioteczna jest jednym z ważniejszych działań

WBPiCAK. Biblioteka wypracowuje co roku ciekawy i różnorodny program szkoleń w kierunku doskonalenia zawodowego pracowników bibliotek publicznych Wielkopolski oraz domów, ośrodków kultury, muzeów regionalnych i amatorskiego ruchu artystycznego.

WBPiCAK prowadzi intensywną działalność w kierunku promocji uczestnictwa mieszkańców regionu w kulturze. Jej aktywność zogniskowana jest w obrębie ochrony i wsparcia działań propagujących dorobek kulturowy Wielkopolski. Szeroko rozumiana działalność na rzecz upowszechniania kultury, to specjalność *Działu Animacji Kultury*, który współpracuje z twórcami różnych dziedzin sztuki w kierunku rozwoju kompetencji kulturowych społeczeństwa. Współpracuje z samorządowymi instytucjami upowszechniania kultury w Województwie Wielkopolskim, różnymi organizacjami, animatorami kultury, organizuje szereg imprez, dokumentuje ważniejsze wydarzenia artystyczno-kulturalne regionu, udziela pomocy instrukcyjno-metodycznej i organizacyjnej amatorskiemu ruchowi artystycznemu oraz sprawuje opiekę nad twórczością ludową. Prężnie działa m.in. w obszarze związanym z fotografią, jest organizatorem przeglądu twórczości wielkopolskich fotografów w ramach *Wielkopolskiego Festiwalu Fotografii im. Ireneusza Zjeżdżałki, Objazdowej Galerii Wielkopolskiej Fotografii*, szeregu wystaw, np. w ramach *Galerii na Letnim*, konkursów, m.in. *Wielkopolska Press Photo*, wydawcą monograficznej publikacji, będącej kompendium wiedzy nt. działających na terenie Wielkopolski grup i stowarzyszeń fotograficznych. Pracownicy Działu gromadzą wiedzę o wszystkich wydarzeniach festiwalowych, jakie mają miejsce w galeriach, bibliotekach czy ośrodkach kultury w regionie i dokonaniach wielkopolskich fotografów. Unikatowa jest opieka nad *Zespołem folklorystycznym Wielkopole*, uznanym na całym świecie laureatem wielu nagród na przeglądach i festiwalach, Mecenasem Kultury Ludowej w Polsce, propagującym tradycje muzyczno-wokalne przede wszystkim regionu - Wielkopolski, ale również posiadającym w swoim repertuarze tańce i przyśpiewki innych regionów kraju. Dbałość o dorobek pokoleń, dokumentacja tego dorobku, jego promocja i upowszechnianie, to niewątpliwie ten obszar działalności, który jest jednym z ważniejszych zadań statutowych instytucji i odpowiada założeniom *Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku*.

WBPiCAK prowadzi również prężną działalność wydawniczą, która jest niewątpliwie wizytówką instytucji. Wydawnictwo działa w ramach kilku cykli tematycznych: seria biograficzna, historyczna, seria prezentująca ciekawsze ośrodki wiejskie i związane z nimi osoby, *Wielkopolska Biblioteka Krajoznawcza*, *Dzieje miast Wielkopolski*, *Wielkopolska Biblioteka Poezji*, *Biblioteka Poezji Współczesnej* oraz *Biblioteka Prozy Współczesnej*. Wydawnictwo publikuje również bibliografie i materiały metodyczne, np. *Poradnik Bibliograficzno-Metodyczny*, *Bibliografię Regionalną Wielkopolski* oraz foldery, broszury, katalogi wystaw itp. Obecność Wydawnictwa na rynku ma silną pozycję zwłaszcza w zakresie poezji współczesnej, o czym świadczy wiele nagród, nominacji i wyróżnień dla wydawanych pozycji i autorów (m.in. *Wrocławska Nagroda Poetycka Silesius*, *Nagroda Poetycka im. K.I. Gałczyńskiego ORFEUSZ*, *Poznańska Nagroda Literacka*, *Nagroda Poetycka im. Wisławy Szymborskiej*, *Nagroda Literacka Gdynia*, *Nagroda Krakowa Miasta Literatury UNESCO*). Należy upatrywać szans, iż dzięki temu wielu autorów będzie zabiegało o wydawanie swoich dzieł w tym właśnie Wydawnictwie. Nowa i zmodernizowana siedziba pozwoli zaś na organizację ciekawych spotkań autorskich, w przyjaznej, nowoczesnej przestrzeni.

Dobrze i sprawnie działa również sklep internetowy, przez który można zamawiać wydawane książki. Bardzo podoba mi się pomysł dołączania do zamawianych książek zakładki. Można pomyśleć, by do takiej przesyłki dołączać też szerszy pakiet informacyjny, np. o planowanych wydawnictwach, najbliższych spotkaniach autorskich, czy wystawach

fotograficznych lub też pakiet informacyjny, gdzie można odnaleźć informacje o bogactwie kulturowym naszego regionu. Ważnym byłaby możliwość powrotu również do prowadzenia sprzedaży bezpośredniej, w sklepie na Prusa 3, która została tymczasowo zawieszona z powodów epidemicznych.

WBPiCAK prowadzi stronę internetową, na której oprócz danych podstawowych, takich jak adres, kontakt, godziny otwarcia i lokalizacja, są informacje o katalogach, w tym katalogu on-line, komunikaty o bieżących wydarzeniach, dostępna oferta skierowana do bibliotekarzy dotycząca wspomagania ich pracy, jak i inne oferty wydawnicze, edukacyjne, np. zajęcia organizowane w bibliotece, czy akcje związane z promocją czytelnictwa. Współcześnie żadna instytucja nie może się wzbraniać przed nowoczesnymi formami kontaktów z klientami. Informacje o najważniejszych wydarzeniach ze swojej działalności biblioteka zamieszcza również na portalu Facebook, gdzie posiada sześć profili, m.in. zachęcając czytelników do uczestnictwa w spotkaniach autorskich, prezentując najnowsze wydawnictwa, zachęcając do uczestnictwa w Questach. Wraz z nowoczesną siedzibą biblioteki, pojawia się według mnie konieczność zmiany strony internetowej instytucji i uczynienie jej atrakcyjniejszą i czytelniejszą. Ważne byłoby również usystematyzowanie kanałów i sposobów dystrybuowania informacji pomiędzy instytucją a użytkownikami biblioteki, czy odbiorcami jej programu.

Niewątpliwym atutem Biblioteki jest wspomniana zmodernizowana siedziba instytucji, tworząca nową, przyjazną, otwartą i zachęcającą do wejścia przestrzeń, dzięki której całokształt działań może być prowadzony w jednym miejscu, co usprawnia realizowanie zadań statutowych. Nowa siedziba to również nowa energia w Zespole, nowe możliwości programowe, chociażby związane z realizacją wystaw, promocją książek, spotkaniami autorskimi, ofertą szkoleniową, czy miejscem spędzania czasu przez lokalną społeczność. Nie bez znaczenia jest również fakt, iż po remoncie budynek spełnia wymogi ustawy o dostępności, co dla innych instytucji, przez wiele najbliższych lat będzie jeszcze marzeniem. Wydatkowane do tej pory środki na remonty czy naprawy starej siedziby, będzie można przesunąć w inne, ciekawsze i bardziej merytoryczne pozycje budżetowe.

Ciekawym rozwiązaniem, które zauważamy już przed wejściem do budynku jest tzw. wrzutnia służąca do oddawania przeczytanych książek. Jest to rozwiązanie polegające na możliwości zwrotu książek w sposób niezależny od godzin pracy biblioteki, bez zbędnych formalności, np. stania w kolejce, cenione przez osoby zapracowane czy mające np. swoiste trudności w nawiązywaniu kontaktów osobistych z pracownikiem instytucji. Takie rozwiązania są stosowane jako swego rodzaju rekompensata krótszych godzin pracy bibliotek w tygodniu czy zamknięcia w weekendy. Można by - wzorem innych miast - wprowadzić jeszcze jedno, uzupełniające rozwiązanie, a mianowicie książkomat, służący do wypożyczania książek. Takim przykładem może być np. projekt *Szuflandia* z Łodzi, stworzony przez bibliotekarzy z Biblioteki Miejskiej i specjalistów z firmy zajmującej się zabezpieczaniem księgozbiorów automat przypominający paczkomat tyle, że z przeszklonymi szufladami, w którym umieszczane są książki. Być może ustawienie takiego książkomatu w miejscu nieodległym od biblioteki, ale na trasie np. codziennego przemieszczania się do pracy, zachęciłby do spontanicznego zaglądnienia i wypożyczenia książki.

Mocnymi stronami Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej i Centrum Animacji Kultury są:

- dobra, wieloletnia współpraca z instytucjami w regionie, wypracowanie gęstej sieci współpracy między bibliotekami gminnymi i powiatowymi, domami i ośrodkami kultury, muzeami i amatorskim ruchem artystycznym,

- wykształcona i doświadczona kadra pracownicza,
- zmodernizowana siedziba instytucji skupiająca praktycznie w jednym miejscu rozproszone do tej pory działy, dobrze skomunikowana z centrum miasta,
- doceniana i nagradzana działalność wydawnicza, zwłaszcza w dziedzinie poezji,
- zróżnicowana i skutecznie prowadzona działalność szkoleniowo-instruktażowa, edukacyjna i doradcza na rzecz m.in. bibliotek i ich pracowników,
- unikatowa i prężna działalność na rzecz promocji fotografii i folkloru, a także kultury ludowej poprzez opiekę nad *Zespołem folklorystycznym Wielkopolskie*, organizacja koncertów, przeglądów, pokazów amatorskiego ruchu artystycznego
- starania w kierunku rozwoju czytelnictwa,
- konsekwentne pozyskiwanie pozabudżetowych środków finansowych na realizację projektów.

Szans dla biblioteki upatrywać należy w:

- rozwijającej się współpracy z innymi instytucjami, w tym bibliotekami publicznymi w Wielkopolsce,
- wzroście stopnia wykorzystania nowej bazy lokalowej instytucji, m.in. na ciekawe spotkania autorskie, wystawy oraz szkolenia,
- wzroście stopnia wykorzystania bibliotecznej bazy krajoznawczej, usług w tym zakresie oraz wzroście zainteresowania Wielkopolan swoim regionem,
- udziale w różnych programach, np. *Programie Rozwoju Bibliotek, Narodowym Programie Rozwoju Czytelnictwa a wraz z nim Zakupie nowości wydawniczych do bibliotek publicznych, Ojczysty – Dodaj do ulubionych, Kultura – interwencje, Bardzo Młoda Kultura, Priorytetów programów Ministra Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu w obszarze kultury i dziedzictwa narodowego: Edukacja kulturalna, Kultura cyfrowa, Kultura ludowa i tradycyjna, czy Kultura dostępna,*
- różnorodności oferty szkoleniowej dla pracowników bibliotek i innych instytucji kultury, w tym tej prowadzonej w sieci.

MISJA

Misją Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej i Centrum Animacji Kultury w Poznaniu jest rozpoznawanie, zaspokajanie i kreowanie potrzeb a także kompetencji czytelniczych, kulturalnych i edukacyjnych Wielkopolan oraz ochrona dziedzictwa regionalnego, podejmowana wspólnie z innymi instytucjami i organizacjami działającymi w obszarze kultury.

WIZJA

Wojewódzka Biblioteka Publiczna i Centrum Animacji Kultury to demokratyczna, rozwijająca się, kreatywna, otwarta na współpracę instytucja, która dąży do coraz doskonalszego wypełniania swojej misji, zgodnie z potrzebami odbiorców jej usług. To instytucja pełniąca rolę platformy współpracy bibliotek gminnych i publicznych oraz innych instytucji i organizacji kultury w regionie, działających w obszarze rozwoju społeczeństwa informacyjnego i na rzecz zachowania dziedzictwa kulturowego Wielkopolski.

CELE STRATEGICZNE DLA WBPiCAK NA LATA 2021-2026

Cele strategiczne dla biblioteki powinny ogniskować się wokół priorytetów związanych z gromadzeniem zbiorów, rozwijaniem i budowaniem sieci współpracy, promocją biblioteki, czytelnictwa i dziedzictwa kulturowego regionu, szkoleniami, rozwojem działalności wydawniczej, pozyskiwaniem pozabudżetowych środków finansowych na realizowane projekty i sprawnym zarządzaniem instytucją.

Cele strategiczne to:

1. **Ustawiczne kształtowanie polityki gromadzenia zbiorów** w sposób zmierzający do utrzymania ich atrakcyjności i aktualności, tak, by jak najlepiej odzwierciedlały potrzeby użytkowników, opracowywanie ich i udostępnianie w postaci tradycyjnej i cyfrowej. Doskonalenie oferowanych usług, zapewnienie użytkownikom łatwego dostępu do zasobów, tworzenie przyjaznego środowiska pracy z zasobami oraz stałe dostosowywanie świadczonych usług do pojawiających się możliwości technologicznych.
2. **Aktywna promocja czytelnictwa oraz kształtowanie postaw pro czytelniczych** we wszystkich grupach społecznych, m.in. poprzez udział w dedykowanych temu corocznych programach ogólnokrajowych, samodzielne i we współpracy z wydawnictwami, festiwalami czy bibliotekami, kreowanie własnych programów czytelniczych.
3. **Działalność szkoleniowa oraz pomoc instrukcyjno-metodyczna i organizacyjna** dla użytkowników i na rzecz sieci bibliotek gminnych i powiatowych, domów i ośrodków kultury, muzeów regionalnych oraz amatorskiego ruchu artystycznego, wzmacnianie roli i prestiżu instytucji regionalnych, poszerzanie kompetencji zawodowych ich pracowników.
4. **Aktywna promocja regionu i działalność na rzecz zachowania dziedzictwa kulturowego Wielkopolski**, działania w kierunku wzrostu zainteresowania Wielkopolan swoim regionem, rozwijanie współpracy WBPiCAK z działającymi na terenie województwa instytucjami: bibliotekami, domami i ośrodkami kultury, muzeami regionalnymi, organizacjami pozarządowymi działającymi w obszarze kultury, jak i animatorami kultury oraz budowanie partnerstwa przy realizacji programu promocji dorobku i tradycji regionu, a także popularyzacji wiedzy o regionie. Promocja regionu w kraju i poza jego granicami.
5. **Umocnianie roli WBPiCAK jako biblioteki wojewódzkiej, praca na rzecz kształtowania jej pozytywnego wizerunku**, aktywna promocja realizowanych przez nią usług oraz dbanie o dostęp do bieżącej informacji o aktualnej ofercie biblioteki w atrakcyjnej formie tekstowej, graficznej, wizualnej, zmiana strony internetowej instytucji i zbudowanie nowej strategii komunikacji, opracowywanie, druk i dystrybucja materiałów informacyjnych wśród jej użytkowników, promocja osiągnięć biblioteki m.in. w czasopiśmie branżowych i na środowiskowych konferencjach.
6. **Zwiększanie pozycji na rynku wydawniczym oferty Wydawnictwa WBPiCAK**, poszukiwanie kolejnych kanałów dystrybucji, rozbudowa sieci księgarń, w którym można nabyć książki Wydawnictwa, aktywna obecność wydawnictwa na festiwalach, targach czy przeglądach nowości, poszerzanie grona odbiorców, docieranie do nich z ofertą sprzedażową.
7. **Poszukiwanie dodatkowych, pozabudżetowych źródeł finansowania**, udział bibliotek we flagowych programach i kampaniach, których operatorami są m.in. Instytut Książki, Narodowe Centrum Kultury czy Biblioteka Narodowa. Podjęcie starań w kierunku pozyskania dofinansowań i partnerów dla działań biblioteki, m.in. pośród takich

organizacji, jak: *Fundacja Lotto, Fundacja BGK, Fundacja PGNiG, Fundacja Banku Pekao S.A., Fundacja MBanku, Fundacja PZU, Fundacja Citi, Fundacja Tautron, czy Fundacja Santander.* Wysoka aktywność działalności projektowej. Implementacja projektów o charakterze lokalnym, regionalnym, krajowym i międzynarodowym.

8. **Skuteczne zarządzanie biblioteką i rozwój kompetencji jej kadry**, analiza potrzeb pracowników oraz instytucji w zakresie kształtowania jej struktury organizacyjnej, zatrudniania i podnoszenia kwalifikacji pracowników, tworzenie efektywnego systemem komunikacji wewnętrznej pomiędzy działami biblioteki.

RAMOWY PROGRAM DZIAŁALNOŚCI INSTYTUCJI / WSPÓŁPRACA

Wojewódzka Biblioteka Publiczna i Centrum Animacji Kultury jest instytucją prowadzącą szeroko rozumianą działalność na rzecz rozwoju bibliotek, czytelnictwa, jak i upowszechniania kultury i krajoznawstwa, co wynika z jej statutowych zadań. Realizowana jest ona zarówno poprzez organizację różnego rodzaju imprez, jak również ich dokumentowanie oraz współpracę z samorządowymi jednostkami upowszechniania kultury w województwie wielkopolskim, stowarzyszeniami, związkami twórczymi i innymi organizacjami społecznymi i animatorami kultury. Ramowy program na najbliższe lata zakłada kontynuację wypracowanej oferty, usystematyzowanie jej i wzbogacenie oraz coroczną jej ewaluację, która ma umożliwić podjęcie decyzji o konieczności wprowadzenia modyfikacji. Na ramowy program instytucji składać się będą:

- Skonstruowanie atrakcyjnej i różnorodnej oferty szkoleniowej dla bibliotekarzy opartej na diagnozie potrzeb, w ramach posiadanej, zmodernizowanej bazy lokalowej (pięć sal przygotowanych specjalnie do organizacji i prowadzenia szkoleń) oraz w oparciu o zdalne narzędzia (webinaria, video-spotkania, kursy e-learningowe), umożliwiające korzystanie z oferty bibliotekarzom z placówek oddalonych od Poznania; inwestowanie w rozwój kompetencji komputerowych i informatycznych bibliotekarzy, opieka nad bibliotekami gminnymi i powiatowymi w tym zakresie.
- Skonstruowanie oferty edukacyjnej biblioteki opartej na diagnozie potrzeb, organizacja zajęć dla różnych grup wiekowych, m.in. lekcji bibliotecznych w temacie zasad korzystania i specyfiki pracy bibliotek, uatrakcyjnianych np. spotkaniami z regionalnymi legendami dla przedszkolaków, historii książki i literatury dla klas I – III szkół podstawowych, zajęć nt. bezpieczeństwa w sieci, sposobów docierania do potrzebnych informacji, orientacji w tradycyjnych bibliografiach, katalogach i kartotekach bibliotecznych, przygotowania do korzystania z komputerowych baz danych, katalogów online - dla klas IV- VIII, prezentacji źródeł informacji na temat regionu począwszy od księgozbioru i różnych form dokumentów życia społecznego po katalogi i specjalistyczne bazy bibliograficzne, dzięki którym uczniowie będą mogli nabyć umiejętności korzystania z jak największej i różnorodnej ilości źródeł informacji o regionie – dla uczniów szkół średnich, czy studentów kierunków związanych z turystyką oraz szkoleń komputerowych dla seniorów; budowanie lekcji bibliotecznych wokół wybitnych Wielkopolan, czy wydarzeń historycznych w regionie.
- Popularyzowanie wiedzy o atrakcjach turystycznych regionu, kulturze ludowej, przyrodzie, architekturze; budowanie turystyki wokół wydarzeń kulturalnych organizowanych na terenie województwa, np. przeglądów kapel dudziarskich, czy spotkań teatralnych, upowszechnianie wiedzy o dorobku kulturalnym regionu, monitoring działalności artystyczno – kulturalnej instytucji regionalnych, nawiązanie

współpracy m.in. z Poznańską Lokalną Organizacją Turystyczną, której celem jest wspieranie rozwoju rynku turystycznego w naszym regionie; organizacja wycieczek w ciekawe miejsca w regionie, jak również wycieczek mieszkańców regionu do Poznania.

- Stworzenie przejrzystego kalendarza imprez kulturalnych, na który składać się będą m.in. warsztaty fotograficzne, filmowe, teatralne, literackie, plastyczne, akcje czytelnicze, spotkania autorskie, koncerty, pokazy amatorskiego ruchu artystycznego, wystawy twórczości fotograficznej artystów z terenu województwa, organizowane przez WBPiCAK jak i inne instytucje w regionie.
- Kontynuacja organizowania stacjonarnych i plenerowych akcji promujących czytelnictwo skierowanych do różnych grup wiekowych, organizowanych np. wokół *Tygodnia bibliotek, Światowego Dnia Książki i Praw Autorskich, Międzynarodowego Dnia Książki dla Dzieci, Nocy bibliotek, Narodowego Czytania*, produkcja podcastów np. z listami książek polecanych do przeczytania w miesiącu, organizowanie przewodnika po zakupach książkowych i dystrybuowanie tych treści poprzez social media, działania w kierunku rozwoju publiczności instytucji, wyjście z książką do czytelnika np. poprzez akcje „uwalniania książek” tj. wystawiania regałów z książkami do zabrania; obecność z ofertą na jak największej ilości festynów i imprez plenerowych w regionie, współdziałanie z innymi instytucjami subregionalnymi, gminnymi i powiatowymi w propagowaniu czytelnictwa.
- Budowanie co roku ambitnej oferty wydawniczej, aktywne wspieranie Wydawnictwa w kwestii organizacji spotkań autorskich zarówno na żywo jak i online, kontynuacja działalności wydawniczej dotyczącej nie tylko literatury pięknej, ale również historii regionu i krajoznawstwa, organizacja kanałów dystrybucji książek, wyszukiwanie nowych talentów, podjęcie działań w kierunku wypromowania np. wybranych poetów poprzez przekład ich książki na inny język. m.in. dzięki pozyskaniu środków z programu *Creative Europe*, kontynuacja organizacji cyklu spotkań pn. *Seryjni poeci* we współpracy z CK Zamek.
- Współpraca z Uniwersytetami Trzeciego Wieku w regionie, które działają na rzecz zaspokajania potrzeb edukacyjnych i kulturalnych oraz wszelkiego rodzaju aktywności i talentów artystycznych, skupionych wokół niego słuchaczy, w celu zainteresowania ofertą regionalnych instytucji.
- Nawiązanie współpracy z Centrum Badań Migracyjnych na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu i Fundacją Centrum Badań Migracyjnych / Migrant Info Point, w celu stworzenia oferty dla zamieszkujących region wielkopolski imigrantów i skutecznego docierania do nich z informacją o niej.

Myślę również, iż ważne jest wzmocnienie wizerunku WBPiCAK, jako miejsca realnie należącego do lokalnej społeczności, miejsca przyjaznego, w którym chętnie bywamy, o którym chętnie mówimy, zwłaszcza, że biblioteka posiada teraz ciekawą przestrzeń np. atrakcyjne, przytulne czytelnie czy miejsce do organizowania wystaw. Idea biblioteki jako „trzeciego miejsca”, jest ciągle aktualna i pożądana. Koncepcja ta stworzona na przełomie lat 80. i 90. XX wieku przez Raya Oldenburga, zakłada, że życie każdego człowieka toczy się w trzech przestrzeniach: domu, pracy i „trzecim miejscu” służącym odpoczynkowi i interakcjom z innymi ludźmi. Słuszne jest połączenie działania biblioteki jako miejsca kojarzonego z książką, gdzie promuje się czytelnictwo, z miejscem, gdzie promuje się szeroko rozumianą twórczość artystyczną, umożliwia dostęp do zróżnicowanej oferty kulturalnej własnej i współpracujących instytucji czy organizacji, które wzmacnia poczucie lokalnej i regionalnej tożsamości kulturowej.

Zachęcanie do aktywnego uczestnictwa w życiu biblioteki, realizowane może być m.in. poprzez innowacyjne formy promocji książek. Mogą to być czytania performatywne wybranych tekstów w wykonaniu aktorów, realizowane w formie nagrań, dystrybuowane za pomocą social mediów instytucji, czy też takowe organizowane podczas spotkań na żywo, samodzielnie lub we współpracy z różnymi podmiotami. Może to być również akcja zachęcająca do czytania, firmowana przez znane i rozpoznawalne osoby.

Aktywna promocja czytelnictwa to również prężnie działające *Dyskusyjne Kluby Książki*, zarówno dla dorosłych jak i młodszych czytelników. Wspieranie i zachęcanie członków klubu do organizowania różnych wydarzeń popularyzujących czytelnictwo, organizowanie spotkań z autorami, tłumaczami literatury itp., akcji głośnego czytania, inscenizacji bajek i innych np. poświęconych określonym gatunkom literackim (powieści kryminalnej, fantastyce itp.), to tylko niektóre z działań, o których warto wspomnieć.

OPTIMALIZACJA CZASU PRACY I ZATRUDNIENIA

Myśląc o optymalizacji czasu pracy i zatrudnienia myślę o działaniu ukierunkowanym na pracownika. Doceniany i identyfikujący się z miejscem pracy pracownik byłby celem moich starań. Najistotniejszym aspektem w trakcie realizacji tego zadania, byłoby zachowanie potencjału wiedzy i kompetencji, którym niewątpliwie dysponują pracownicy tej instytucji. Kadry – wykształceni fachowcy, z dużym doświadczeniem, niejednokrotnie długim stażem, według mnie są jej atutem. Być może jedni powiedzą, że niesie to ryzyko rutyny i przywiązywania się do wypracowanych wcześniej sposobów działania, ja natomiast widzę w tym atut bycia mentorem dla młodszych czy jeszcze poszukujących wiedzy pracowników. Warunkiem koniecznym realizacji zadania optymalizacji zatrudnienia, byłyby poprzedzenie rzetelnej analizy a skutkiem miałyby być działania podejmowane z uważnością i odpowiedzialnością. Kluczem powodzenia będzie tu efektywne wykorzystanie zastanej struktury organizacyjnej, zorientowanie polityki kadrowej na awans i rozwój zawodowy, realizacja systemu motywacyjnego promującego aktywność i innowacyjność pracowników a kiedy to konieczne, wprowadzanie modyfikacji, które wynikałyby z aktualnych potrzeb instytucji. Ważnym aspektem będzie tu prowadzenie bieżącej analizy i oceny jakościowej podjętych działań. Jestem zwolenniczką właściwej gospodarki czasem pracy, racjonalnego planowania zadań i ich efektywnej realizacji. Jednym słowem właściwej gospodarki kapitałem intelektualnym instytucji, jak najlepszym wykorzystaniem relacji i indywidualnych predyspozycji, zainteresowań oraz doświadczeń pracowników np. przy tworzeniu i realizacji projektów, dzieleniem się wiedzą i doświadczeniem pomiędzy wszystkimi ogniwami organizacji. Stawiam na zespołowość a swoją rolę widzę jako tej osoby, która ma stworzyć właściwe warunki do realizacji zadań statutowych instytucji.

Podejmując decyzję o wdrażaniu procesów restrukturyzacyjnych będę starała się pozyskać jak największą liczbę pracowników do partnerstwa dla nowych rozwiązań. Przyglądając się strukturze organizacyjnej biblioteki, na pierwszy rzut oka zauważam potrzebę stworzenia komórki / stanowiska ds. koordynacji i promocji. Wielość podejmowanych przez bibliotekę działań zasługuje na skuteczne komunikowanie o nich i racjonalne planowanie ich kalendarza. Komunikacja o nich powinna zaś zostać usystematyzowana, w ten sposób informacja o działaniach biblioteki ma szansę zwiększyć zasięg by dotrzeć do potencjalnego uczestnika / odbiorcy jak najszerzej.

Chciałabym rozpocząć od rozeznania i spotkania się z kadrami oraz wysłuchania jej stanowiska w tej sprawie. Być może instytucja potrzebuje wzmocnienia w innych obszarach, czego ja jako osoba z zewnątrz nie jestem w stanie zauważyć. Nadrzędnym celem restrukturyzacji powinna być zawsze poprawa sprawności i efektywności działania tak, by w efekcie nie zaburzyć stabilności, decyzyjności, ciągłości i poczucia identyfikacji pracownika z miejscem.

ZAŁOŻENIA DO PLANU GOSPODAROWANIA ŚRODKAMI FINANSOWYMI

Roczny plan finansowy będę budować w oparciu o konsultacje i rozmowy z Zespołem i przedstawiać Organizatorowi wraz z rocznym programem działalności. Chciałabym, aby jak najlepiej odzwierciedlał i zaspokajał potrzeby instytucji w zakresie określonym poprzez jej zadania statutowe. W ramach planu znajdą się również działania, o których finansowanie będę wraz z Zespołem zabiegać spoza budżetu organizatora lub z jego udziałem, jako wkładem własnym. Pozyskiwanie środków finansowych na realizację zadań programowych nie jest zjawiskiem nowym. Tego rodzaju aktywność stała się konieczna nie tylko w takich instytucjach jak biblioteki. Środki zewnętrzne mają albo powinny mieć wciąż charakter jedynie wspierający, a nie wyręczający organizatora w finansowaniu zadań, do realizacji których powołano instytucję. Podstawowy dokument, który reguluje kwestie zarówno zadań biblioteki, jak i odpowiedzialność za zapewnienie środków na jej utrzymanie to *Ustawa o bibliotekach* i w szczególności art. 9, który jasno określa obowiązki jej organizatora. Przyglądając się budżetowi instytucji, widzę dobrą współpracę z organizatorem. W ramach myślenia o finansach instytucji, będę zabiegała o:

- tworzenie kręgu mecenasów, darczyńców, sponsorów,
- zwiększenie poziomu otrzymywanych dofinansowań ze środków zewnętrznych, w tym tworzenie wniosków i pozyskiwanie grantów na zadania statutowe biblioteki ze środków ministerialnych i innych,
- zwiększenie liczby relacji partnerskich, nawiązywanych pomiędzy biblioteką a podmiotami zewnętrznymi, co mogłoby pozwolić na zmniejszenie kosztów poprzez łączenie budżetów, tworzenie koprodukcji,
- dążenie do racjonalizacji kosztów własnych,
- właściwe planowanie i wartościowanie zadań oraz racjonalne określenie potrzeb finansowych, materiałowych, kadrowych i innych, stała kontrola sposobu wydatkowania środków finansowych i zużycia materiałów,
- dążenie do zwiększania nakładów na działalność merytoryczną z uwzględnieniem rozbudowy zbiorów bibliotecznych, zasobów informacyjnych, rozbudowy bibliotecznego systemu informatycznego, wszechstronnej promocji usług i oferty WBPiCAK, działalność wydawniczą,
- zwiększenie poziomu przychodów własnych biblioteki.

Zgodnie z ustawą o finansach publicznych, będę dokładać wszelkich starań by dokonywać wydatków w sposób celowy i oszczędny, z zachowaniem zasad uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów, optymalnego doboru metod i środków służących osiągnięciu założonych celów, w sposób umożliwiający terminową realizację zadań, w wysokości i terminach wynikających z wcześniej zaciągniętych zobowiązań.

